

Oosteroeverduinen (Oostende, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017E219

April - Juli 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven, Aaron Willaert, Clara Thys en Joren De Tollenaere
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	5
2.3 Gemotiveerd advies	7
2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek	7
2.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site	10
2.3.3 De waardering van de archeologische site	10
2.3.4 Impactbepaling	10
2.3.5 De bepaling van de maatregelen	10
2.4 Programma van Maatregelen.....	10
2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek	10
2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie	10
2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen.....	11
2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem	11
2.4.5 Onderzoeksstrategie en -methode	11
2.4.6 Onderzoekstechnieken.....	12
2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP	12
2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders.....	13
2.4.9 Raming inzake tijd en kosten.....	13
2.4.10 Vondsten.....	13
2.5 Conclusie.....	13
Deel 3: Bibliografie.....	14

FIGURENLIJST (2017E219)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	5
Figuur 2: visuele aanduiding van zones A en B op de GRB-basiskaart.....	7
Figuur 3: Projectgebied weergegeven met de indicatie af te graven zones met aanduiding van het oude fabrieksgebouw (bron: Geopunt).	12

TABELLENLIJST (2017E219)

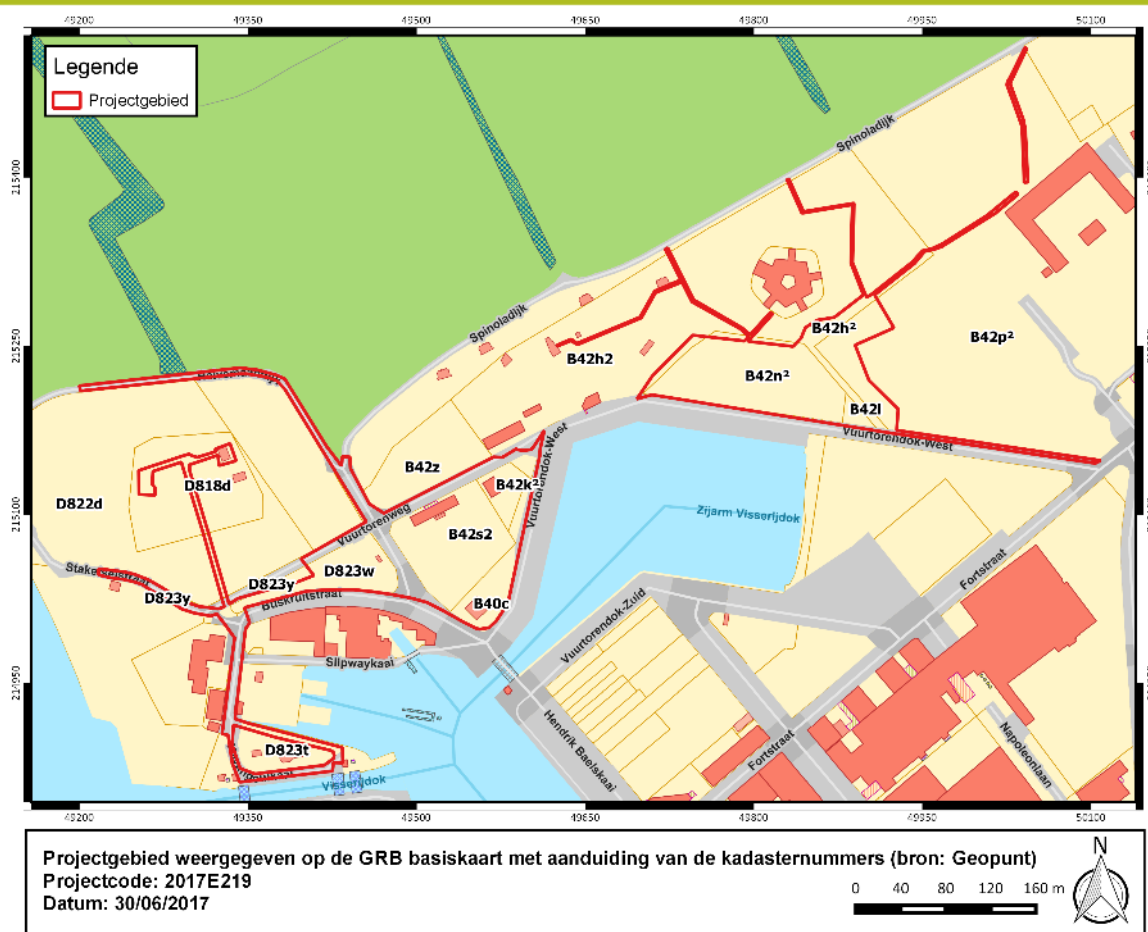
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Stad Oostende Vindictivelaan 1 8400 Oostende	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostende
	Deelgemeente	/
	Postcode	8400
	Adres	8400 Oostende
	Toponiem	Oosteroeverduinen
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 49209 Y _{min} = 214904 X _{max} = 49943 Y _{max} = 215413
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostende, Afdeling 2, Sectie B, nr's 42h ² , 42z, 42s ² , 40c, 42k, 42n ² , 42l, 42p ² Oostende, Afdeling 2, Sectie D, nr's 823w, 823y, 818d, 822d + openbaar domein Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

2.2 Synthese

Stad Oostende plant een landschapsherprofilering en heraanleg van de infrastructuur langs de Oosteroeverduinen te Oostende. De geplande werken omvatten enerzijds het afgraven van bepaalde locaties en heraanleg van duinen op het voormalig bedrijfsterrein, de heraanleg van de bestaande wandelpaden en de uitbouw van een 'groen lint' langs de duinen (cf. 1.2.5). In hoofdzaak vormen de afgravingen de voornaamste bedreiging voor eventueel aanwezig ondergronds erfgoed. De gecombineerde oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 4,1ha (1,3ha + 2,8ha). Op het plangebied is nog een fabrieksgebouw aanwezig geweest, er kan redelijkerwijs aangenomen worden dat het bodemarchief reeds lokaal is geroerd. De zones waar machinale afgravingen plaatsvinden hebben een oppervlakte van ca. 16 753 m². De opdrachtgever plant om de werken in twee fasen uit te voeren. Deze twee fasen zijn aangeduid op het plan terug te vinden in bijlage 1.

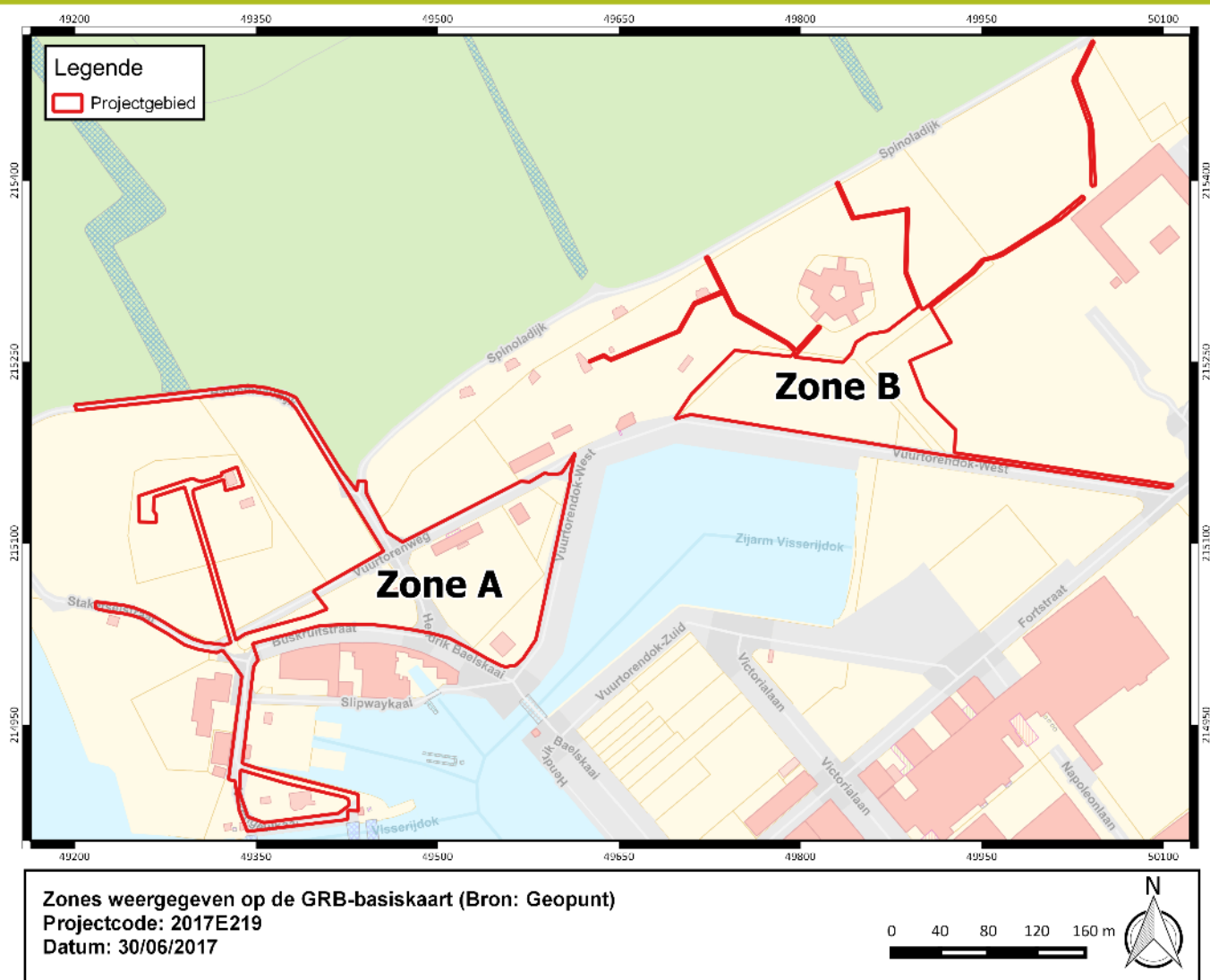
Het plangebied is gelegen in het kustgebied, de toplaag bestaat uit relatief jonge duinafzettingen met daaronder getijdenafzettingen van het Holoceen. Onder dit kleipakket bevindt zich het laat-Pleistoceen eolisch dek. Deze sequentie rust op fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door getijdenafzettingen van het Eemiaan. De bodemkaart kleurt het plangebied in als bebouwd; er is geen informatie voor handen. Vermoedelijk bestaat het sediment uit duinzand bovenop de kleiafzetting. In principe kan uitgegaan worden van relatief oppervlakkige resten op de klei, eventueel afgedekt door duinzand. De aanwezige bebouwing zal dus naar alle waarschijnlijkheid het bodemarchief plaatselijk reeds hebben geroerd.

Het plangebied is gelegen aan de kuststrook van Oostende, op de grens tussen Oostende en Bredene. Het ontstaan van de stad Oostende kan geplaatst worden in het volmiddeleeuws proces van inpoldering en landinname. Voor een beknopte uiteenzetting van de ontstaansgeschiedenis van de stad wordt verwezen naar de historische voorstudie in het verslag van resultaten.

Het plangebied is gelegen rondom Fort Napoleon dat is opgericht begin 19e eeuw, tijdens de Franse bezetting, toen “Fort Impérial” geheten. Pas na de Belgische onafhankelijkheid kreeg het fort haar huidige naam. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het fort ingericht als een artilleriekwartier en een deel als biertent voor Duitse officieren. Gedurende de Tweede Wereldoorlog werd het ingericht als verblijfplaats voor artilleristen van nabijgelegen kustbatterij Hundius.

Gelet op de positie ten opzichte van de stad en de rol van het napoleontische fort tijdens de twee grote gewapende conflicten van de vorige eeuw werd een bijkomende studie uitgevoerd op basis van luchtfoto's uit de periodes 1914-1918 en 1939-1945 om zo de bedreiging voor eventueel aanwezig oorlogserfgoed in te schatten (bijlage 3). Hieruit blijkt dat de westelijke zone (zone A) tot na de Eerste Wereldoorlog onder water heeft gestaan en onder invloed stond van de werking van de zee. Het is pas na 1918 dat het terrein bouwrijp wordt gemaakt. Redelijkerwijs kan uitgegaan worden van een relatief laag potentieel met betrekking tot erfgoed ouder dan de Tweede Wereldoorlog.

In de Oostelijke zone (zone B), ten zuiden van Fort Napoleon, zijn daarentegen wel resten uit de Eerste Wereldoorlog aanwezig op de luchtfoto's. Mogelijk zijn resten van de bunker en een deel van de loopgraven bewaard in de ondergrond, deze houden waarschijnlijk verband met kustbatterij Hindenburg. Op vlak van WOII is echter een lagere sporendensiteit waargenomen op de bestudeerde luchtfoto's hoewel nog een geschutspost en structuren, waarvan de functie niet duidelijk is, in kaart zijn gebracht. Uiteraard moet gewezen worden op het feit dat luchtfoto's slechts een momentopname zijn tijdens de krijgsverrichtingen en dat het aantal relicten dat bewaard kan zijn in de bodem (aanzienlijk) hoger is, zoals gebleken is bij recente werken en onderzoek in het Zwin.

Figuur 2: visuele aanduiding van zones A en B op de GRB-basiskaart.

Concreet bestaat de verwachting dus in hoofdzaak uit oorlogsresten die zich mogelijk relatief ondiep bevinden. Meer bepaald Eerste Wereldoorlog op zone B en Tweede Wereldoorlog ter hoogte van zone A. Op zone A is er geen verwachting inzake resten uit oudere perioden. In zone B bestaat de kans dat nog laat- tot post-middeleeuwse resten bewaard zijn, hoewel de verwachting relatief laag ligt. Ter hoogte van het voormalige fabrieksgebouw kan uitgegaan worden van een geroerd bodemarchief. De meest geschikte methode om dergelijk erfgoed in kaart te brengen, met minimale impact op het verloop van de geplande werken, is een actieve werfbegeleiding.

2.3 Gemotiveerd advies

2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek

Uit de vorige stappen van het onderzoekstraject blijkt duidelijk dat het verwachtingspatroon in hoofdzaak bestaat uit defensieve structuren van de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Deze kunnen zich vrij ondiep t.o.v. het maaiveld bevinden. Er zijn momenteel geen argumenten om aan te nemen dat het terrein vrij is van archeologische resten. Ter hoogte van het fabrieksgebouw kan redelijkerwijs wel uitgegaan worden van een (gedeeltelijk) verstoord bodemarchief. Aangezien de geplande werken een aanzienlijke ingreep

in de bodem impliceren wordt, het verwachtingspatroon in acht genomen, een actieve werfbegeleiding als meest geschikte onderzoeksmethode beschouwd.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van verder doorgedreven archiefonderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologienota geraadpleegd worden. Eén van de meest voorkomende voorbeelden waar doorgedreven archivalisch onderzoek nodig is betreft locaties binnen het frontgebied van de Eerste Wereldoorlog.

Omwille van de werken rondom een fort uit de napoleontische periode dat samen met de onmiddellijke omgeving geïncorporeerd werd in de defensieve structuren tijdens WO I en WO II werd bijkomend historisch onderzoek uitgevoerd met behulp van luchtfoto's. Hieruit blijkt dat de trefkans inzake resten uit WO I op zone B aanzienlijk is, evenals die met betrekking tot resten uit de WO II op zone A.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk booronderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg een complexe verticale stratigrafie verwacht wordt. Ook als de verstoringshistoriek van het terrein niet duidelijk is, bijvoorbeeld indien blijkt uit het bureauonderzoek dat het terrein bebouwd geweest is maar geen plannen beschikbaar zijn of activiteiten plaats hebben gevonden waarvan niet duidelijk is in welke mate zij een ernstige impact hebben gehad op de ondergrond.

Op basis van de informatie van de geologische kaarten en het historisch onderzoek wordt geen complexe landschappelijke situatie verwacht. De verwachting bestaat uit duinzand met daaronder getijdenafzettingen van het Holoceen, bestaand uit klei. Het wereldoorlogerfgoed kan zich relatief ondiep bevinden, eventueel aanwezige oudere resten in zone B zullen zich onder de bouwvoor en onder het eventueel aanwezig duinzand bevinden.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen en muren van bv. oude kloosters en kastelen of bunkers of ovens. Ook kunnen sterke verschillen in bodemsamenstelling door middel van deze onderzoeksmethode gevat worden.

Een geofysisch onderzoek op het plangebied zou weinig zinvol zijn en een extra financiële belasting. Hoewel op het plangebied nog grote betonnen constructies in de ondergrond kunnen zitten, werden er reeds een aantal gekarteerd in de studie van militaire luchtfoto's. Hoewel mogelijk meer structuren bewaard zijn zou een geofysisch onderzoek geen afbreuk doen aan de noodzaak voor een werfbegeleiding, gelet op de integrale afgraving.

-verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele afgedekte vindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waardering kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van een afgedekte archeologische site. Hierbij moet erop gewezen worden dat de aandacht bij deze vorm van onderzoek niet zozeer naar sporen maar naar goed bewaarde vondstconcentraties. Dit gegeven impliceert dat bewaarde, afgedekte vindplaatsen gezocht moeten worden op landschappelijke locaties waar de kans op afgedekte archeologie reëel is.

In het geval van “Oosteroeverduinen” is een boorcampagne met als doel de lokalisatie en waardering van een afgedekte vondstenconcentratie niet aangewezen. Gelet op de landschappelijke situatie is er geen verwachting inzake afgedekte steentijdvindplaatsen.

-veldkartering: een veldkartering of “field-walking” bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die een zekere mate van (regelmatige) oppervlakte bewerking kennen, dus hoofdzakelijk op akkers. De kartering wordt gewoonlijk uitgevoerd in parallelle raaian met een regelmatige tussenafstand. Soms wordt ook in een raster gewerkt indien een gedetailleerder beeld gewenst is. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden. Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Op het projectgebied is een veldkartering niet aangewezen zijn. Het terrein is niet in gebruik als akker. De zichtbaarheid met betrekking tot opgewerkt vondstmateriaal is bijgevolg onbestaand. Een veldkartering zou in dit geval een overbodige stap in het onderzoekstraject betekenen.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem heeft (net als proefputten in stedelijke context) als doel steekproefsgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit vooronderzoek wetenschappelijk beargumenteerde uitspraken te doen over het al dan niet overgaan tot een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij een proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de proefsleuven ingeplant in een regelmatig patroon om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting van de archeologische aanwezigheid te komen.

Gelet op het verwachtingspatroon en de reeds gekarteerde aanwezigheid van oorlogserfgoed uit beide mondiale conflicten van vorige eeuw is een proefsleuvenonderzoek geen ideale vervolgstategie. Best wordt geopteerd om de afgraving archeologisch te begeleiden. Zo kan het eventueel aanwezige oorlogserfgoed onmiddellijk geëvalueerd en geregistreerd worden, ook hetgeen niet gekarteerd is in de historische studie. Een proefsleuvenonderzoek en eventueel vervolgonderzoek zou een te zware belasting betekenen op de voortgang van de geplande werken, terwijl het archeologisch onderzoek in hoofdzaak zal bestaan uit de visuele registratie en opmeting van bedreigde oorlogsresten

-werfopvolging: in specifieke gevallen is een werfopvolging noodzakelijk. Omwille van de aard van de geplande werken is in bepaalde gevallen een regulier traject onmogelijk. Het doel van een werfopvolging is de maximale registratie van het archeologisch bodemarchief, daar waar een archeologische opgraving niet mogelijk of opportuun is. Een werfopvolging kan zowel passief als actief gebeuren. Bij een passieve werfopvolging is de veldwerkleider niet continu op het terrein aanwezig en gaat hij/zij op reeds afgegraven zones op zoek naar archeologische sporen of indicatoren. Hij zij controleert de werken indien nodig. Bij een actieve werfopvolging is de veldwerkleider wel continu aanwezig gedurende de uitvoering van bepaalde werkzaamheden. In de meeste gevallen is de veldwerkleider gebonden aan de aanlegdiepte van de geplande werken.

In het geval van “Oosteroeverduinen” is een actieve werfopvolging aangewezen voor alle geplande machinale graafwerkzaamheden. Waar oorlogserfgoed (of eventueel oudere sporen) door de graafwerkzaamheden aan het licht komt en bedreigd is dienen deze structuren geregistreerd te worden en onderzocht conform de Code van Goede Praktijk. Zo kan het onderzoek naar oorlogsresten gebeuren met een zo minimaal mogelijke impact op de doorlooptijd van de geplande werken maar met een maximale datareturn.

2.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site

De studie van luchtfoto's uit WOI en WOII wijst op de mogelijke aanwezigheid van oorlogserfgoed op het plangebied dat bedreigd wordt door de geplande werken. Ter hoogte van zone A is er geen verwachting van oudere sporen. Ter hoogte van zone B kunnen nog laat- en/of post-middeleeuwse resten bewaard zijn op de klei. Ter hoogte van de bestaande fabriek kan redelijkerwijs aangenomen worden dat het bodemarchief reeds is verstoord. De focus ligt bijgevolg op oorlogserfgoed uit de twee bloedigste conflicten van voorbije eeuw. Een werfbegeleiding is de meest geschikte manier om eventueel bewaard en bedreigd erfgoed in kaart te brengen.

2.3.3 De waardering van de archeologische site

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.3.4 Impactbepaling

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.3.5 De bepaling van de maatregelen

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.4 Programma van Maatregelen

2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 1.1.6

2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor een prospectie met ingreep in de bodem door middel van werfbegeleiding werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk (CGP artikel 5.3)

-mogelijk: het terrein is toegankelijk. De archeologische begeleiding van de graafwerken is volledig afhankelijk van de timing van de uitvoerder.

-nuttig: gelet op het verwachtingspatroon is een werfopvolging de enige kosten- en tijdsefficiënte manier om eventueel nog bewaard oorlogserfgoed te registreren.

-schadelijk: gelet op de acute bedreiging van eventuele resten beschreven in het verwachtingspatroon door het machinaal hermodelleren van het landschap, dienen deze werken archeologisch opgevolgd te worden. De geplande werken laten een in-situ bewaring niet toe.

-noodzakelijk: er moet uitgegaan worden van een scenario waarbij in-situ bewaring niet tot de mogelijkheden behoort. Gelet het verwachtingspatroon is een proefsleuvenonderzoek niet zinvol en een vlakdekkend onderzoek financieel te belastend. Daarom is een archeologische opvolging van de geplande werken de meest aangewezen manier om eventueel aanwezig erfgoed te registreren en onderzoeken.

2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van de terreininventarisatie door middel van werfbegeleiding is een inschatting maken van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied. Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden.

- wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?
- zijn eventuele resten uit oudere perioden en wat is hun bewaringstoestand?
- zijn resten uit WOI en WOII bewaard op het terrein en wat is hun bewaringstoestand?
- hoe verhouden de resten zich tot deze gekarteerd in de luchtfotografische studie? Zijn defensieve structuren aanwezig die niet uit luchtfotografische studie afgeleid konden worden?
- wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis?
- kan, indien bewaard, de functie van bepaalde gekarteerde structuren achterhaald worden op basis van constructie-elementen of bijhorend vondstmateriaal?
- is er, bij bewaarde structuren, aanwijzing dat ze een secundaire gebruiksfase hebben gekend?
- op welke manier dragen de gegevens bij tot een beter begrip van de defensieve inrichting van de kustlijn in het Duitse hinterland tijdens WOI en WOII?

2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek (projectcode 2017E219) en studie van militaire luchtfoto's (bijlage 3) uitgevoerd met betrekking tot het projectgebied. Hieruit kon een aanzienlijk archeologisch potentieel afgeleid worden inzake resten van defensieve structuren tijdens WOI en WOII.

2.4.5 Onderzoeksstrategie en -methode

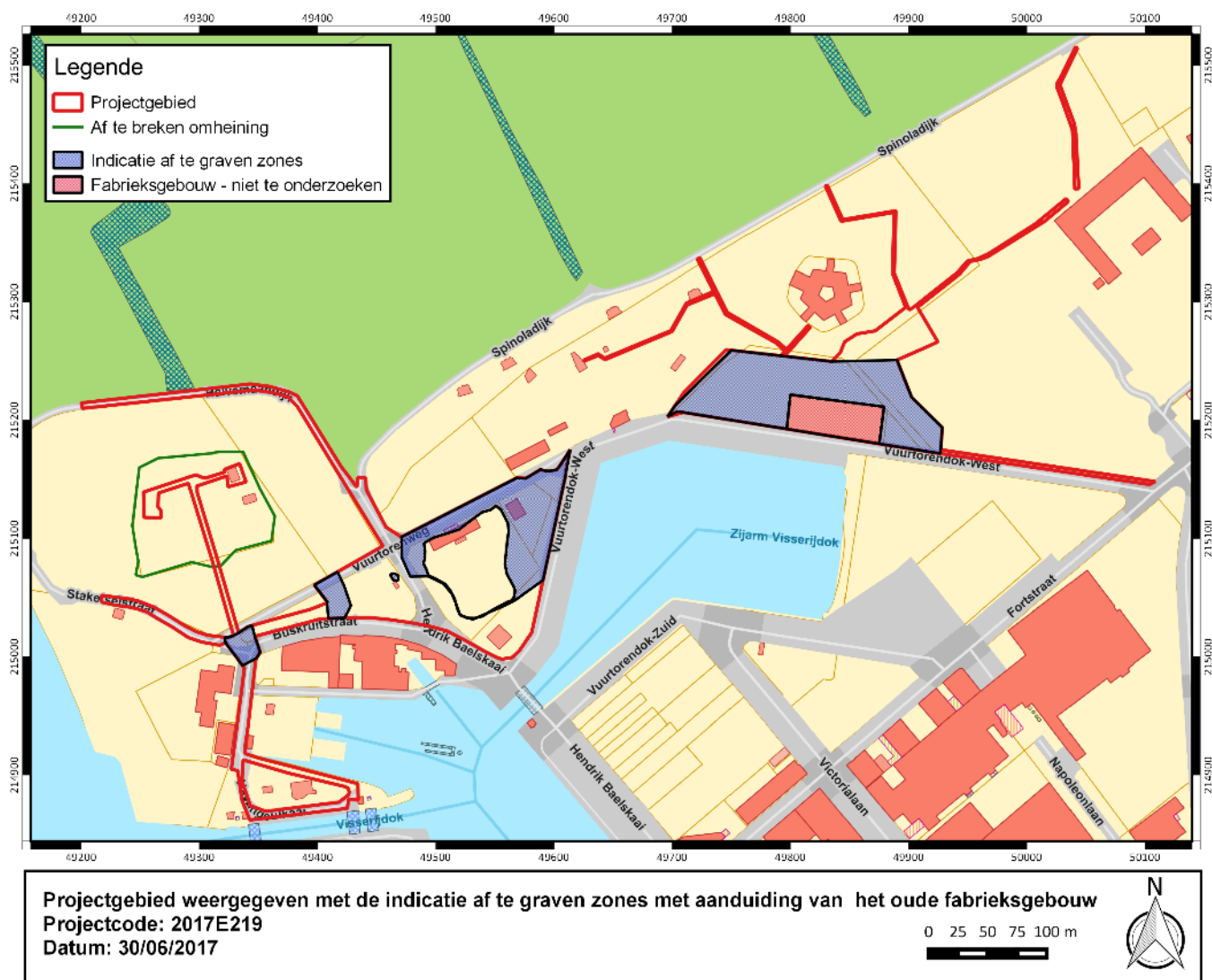
Bij de machinale graafwerken die onderdeel vormen van het geplande project is het aangewezen deze archeologisch te laten begeleiden. Deze werfbegeleiding moet uitgevoerd worden conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk artikel 19.

Een actieve werfbegeleiding impliceert dat het opgravingsteam (veldwerkleider + assistent-archeoloog) continu aanwezig is bij de machinale graafwerken. Deze opvolging is enkel van toepassing bij de afgravingswerken waarbij het maaiveld in negatieve zin wordt gewijzigd. Verdere werkzaamheden op het terrein behoeven uiteraard geen begeleiding (ophoging, heraanleg paden etc.). De archeoloog is gebonden aan de aanlegdiepte van de geplande werkzaamheden.

Archeologische resten die reeds zichtbaar zijn en bedreigd worden dienen gevrijwaard te worden door de graafmachine en worden, conform de bepalingen in de Code van Goede praktijk, onderzocht en geregistreerd.

Het kan niet verantwoord worden dat deze eventueel aanwezige resten, ongeregistreerd verloren zouden gaan. Hierbij vormt de werfbegeleiding de meest kosteneffectieve en tijdsefficiënte oplossing.

Zoals aangegeven in de conclusies van de luchtfotografische studie is de kans op aantreffen van geschuts- (en andere) munitie bij verdere werkzaamheden reëel. De uitvoerder van de werken dient de afweging te maken of het wenselijk is de werkzaamheden te laten begeleiden door een OCE-specialist (Opsporing Conventionele Explosieven). Het munitievrij maken van het terrein kan niet op voorhand gebeuren, onderzoek heeft reeds aangetoond dat dit te destructief is voor het bodemarchief.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven met de indicatie af te graven zones met aanduiding van het oude fabrieksgebouw (bron: Geopunt).

2.4.6 Onderzoekstechnieken

Een werfbegeleiding betracht steeds zo maximaal mogelijk de technieken van een archeologische opgraving te benaderen, conform artikels 15 en 19 van de Code van Goede Praktijk. Hierbij dient ook een (gedeeltelijke) bodemkundige profielopname uitgevoerd te worden. Waar mogelijk wordt een representatieve profielwand opgeschoond en geregistreerd door de assistent-aardkundige.

2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de werfopvolging worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider (onder begeleiding van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.
- een assistent-archeoloog, voldoende aan de vereisten van de Code van Goede Praktijk.
- één assistent-aardkundige, voldoende aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk, hij zij verzorgt de registratie van het referentieprofiel.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider. Dit in overleg met de aardkundige waar relevant. In de opmaak van de raamprijs moet een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien worden die kan aangesproken worden indien nodig.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

2.4.9 Raming inzake tijd en kosten

De actieve werfbegeleiding is van toepassing op de volledige duur van het machinaal afgraven. De timing van de archeologische werfbegeleiding is bijgevolg volledig afhankelijk van de duur en planning van de werkzaamheden. De opdrachtgever plant de werken uit te voeren in twee fasen waardoor ook de archeologische werfbegeleiding in twee fasen zal plaatsvinden.

2.4.10 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van de archeologische werfbegeleiding, conform artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van het onderzoek worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en/of het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats.

2.5 Conclusie

Stad Oostende plant de heraanleg van de infrastructuur en het landschap langsheen de Oosteroeverduinen te Oostende. Het plangebied bevindt zich in de onmiddellijke omgeving van het vroeg 19e-eeuwse 'Fort Napoleon'. Het fort had ook tijdens WO I en WO II verschillende functies. Teneinde de waarde van het terrein in te schatten met betrekking tot oorlogserfgoed werd een luchtfotografische studie uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de trefkans inzake eventueel ondergrond oorlogserfgoed, bestaand uit mogelijke resten van bunkers, barakken, schuttersposten en –opstellingen, loopgraven en dergelijke aanzienlijk is. Uit de historische en landschappelijke gegevens blijkt ook dat de trefkans inzake oudere relictten beperkt is. Zeker met betrekking tot zone A is de verwachting inzake resten voor WO II zeer laag. De meest geschikte onderzoeksmethode met betrekking tot het verwachtingspatroon en de geplande werken is een actieve werfbegeleiding. Zo kan eventueel aanwezig erfgoed geregistreerd en onderzocht worden met een minimale impact op de timing van de geplande werken om zo een maximale datareturn te bekomen.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt